

De Heraut

van de

Bereformeerde Kerken in Nederland.

Het auteursrecht van den inhoud van dit blad wordt verzekerd overeenkomstig de wet van 25 Juni 1881 (Staatsblad No. 124.)

Zondag 5 September 1909. No. 1653.

Dit blad wordt geregeld des Vrijdags aan de geabonneerden verzonden. Bijdragen van medewerkers, ingezonden stukken en alles wat verder den inhoud van dit blad betreft, te adresseren aan de REDACTIE. Abonneenten en Adverteenten aan de ADMINISTRATIE. Bureau: Warmoesstraat 66, te Amsterdam. Inzendingen, die later dan Donderdag 's namiddags te 12 uren worden ontvangen, kunnen voor het nummer van die week niet meer in aanmerking komen.

Abonnementprijs: franco aan huis, per drie maanden f 1.50, voor België per jaar f 5.30 bij vooruitbetaling, voor het verdere Buitenland en Ned.-Indië per jaar f 6 bij vooruitbetaling. Afzonderlijke nummers f —.10. Abonneenten worden aangenomen door het Bureau te Amsterdam, Boekhandelaar, Postdirectie enz. Advertentieprijs: van 1 tot 6 regels f 1.00, voor elke regel meer f —.20. Aanvragen en vermelding van leidingen f —.15 per regel.

„Om Mijneitwil.“

Ik, Ik ben het, die uwe overtreddingen uitdelt, om Mijneitwil, en Ik gedenk uwer zonden niet. Jesaja 43 : 25.

Op zichzelf ligt er niets onrechtvaardigs in, zoo we ons van den Heere onzen God menselijke voorstellingen vormen. We zijn immers naar den beelde Gods en naar zijn gelijkenis geschapen. De Vadersnaam, waar Gods rijkste liefde in spreekt, is ook onder menschen gegeven. God spreekt en de mensch spreekt, en schier elke eigenschap, elke deugd, elk vermogen, dat de mensch als mensch kenmerkt, wordt ook in de H. Schrift vanden Heilige gebedigd. Zelfs wordt ook een aandocning als die van „berouw“, die natuurlijk bij God ondenkbaar is, nochtans ter verduidelijking op God overgedragen. De Schrift, in haar Oosterschen stijl, gaat hierin soms verder, dan ons Westersch taalgevoel gedooft.

Maar hoe natuurlijk dat spreken over onzen God in menselijke termen ook zij, toch stuit ge ten slotte op een tegenstelling die zich niet opzij laat zetten. Die tegenstelling ligt in de zelfzucht. Die zelfzucht toch is voor ons menschen de kiem van alle zonde, zoo zelfs dat 't woord, reeds zonder meer, voor ons boosen klank heeft; voor God daarentegen is de zelfzucht, heel anders en vlak omgekeerd, de beweging van al Gods werken. De tegenstelling is dan ook zoo beslist mogelijk. Voor ons geldt als wet en regel, dat we alle zelfzucht zullen bestrijden, verfoeien en uitwerpen, zoo in ons zelf als in anderen, terwijl omgekeerd het hoogst en heerlijkst motief van het doen onzes Gods juist aan de meest volstrekte zelfzucht zijn drijfkracht ontleent.

Voor ons staat de zelfverloochening tegen de zelfzucht als haar heilige antipode over. Ons streven en bedoelen moet zijn, om ons zigen ik op elk punt terug te dringen, er het wijzen aan op te leggen, en het te niet te doen. Als we over en weer elanders doen en laten gadelaan, ontwaren we telkens op nieuw, hoe dit eigen ik aan een ieder in onze omgeving parten speelt. We hooren het in toon en stem, we merken het aan de hebbzucht en eersucht die gedurig in het spel komt. In zijn of in grover vorm, het is altoos weer de zelfzucht die we in onze omgeving aan het weeten zien. En al denken we dan niet zelden, dat ons eigen ik hierop een uitzondering maakt, onze huisgenooten en vrienden zien 't wel beter, en als we dan des avonds voor God op onze knieën liggen, kunnen we zelve in het oordeel over ons eigen ik niet anders dan hard zijn. En dan zien we in ons bidden weer op den Oversten Leidsman onzes geloofs, hooren telkens weer zijn ernstig vermaan: Wie achter mij wil komen, die verloochene zich zelve, ook al brengt het hem een kruis.

Maar gaat ge nu in uw gedachten van uzelf op uw God over, dan wordt 't alles vlak omgekeerd. God kan zichzelf niet verloochenen. Een God, wien 't ook maar een oogenblik om iets anders dan om Zich-zelf te doen ware, zou geen God meer zijn. En wat op alle dingen in hemel of op aarde het Goddelijk stempel drukt, is gelijk de Heere het zelf ons betuigen komt: „Ik deed het om Mijneitwil.“

En wat 't opmerkelijkst is, „dit „Om Mijneitwil“ wordt in de Schrift bovenal uitgesproken van wat de Liefde in God raakt, en doelt op zijn grondloze ontfermingen.

Zoo in 't aangrijpend woord, dat boven deze meditatie staat; als het bij Jesaja heet: „Ik, Ik ben het die uwe overtreddingen uitdelt, om Mijneitwil, en Ik gedenk uwer zonden niet“. Bepaaldelijk als tegenstelling spreekt de Heere het bij Ezechiel uit: „Ik doe het niet om uwentwil, maar om mijnen heiligen naam.“ (36 : 32). En als om deze machtige gedachte toch vooral diep aan Israel in te prenten, herhaalde de Heere het in Ezechiel 20 tot viermalen toe van elke groote verlossing en uitredding die Hij zijn volk toebrengt: „Ik deed het om mijns naams wille.“

Het is de Heere die redt, zich erbarmt en uithelpt, maar de bewegingen, het diepste motief, waarom Hij ons uit de diepte van onze ellende uittrekt, kan niet in ons, noch ook in onze ellende gelegen zijn, maar mag alleen worden gezocht in God zelf, in Zijn naam, in Zijn eere.

Is dan de barmhartigheid slechts schijn, de ontferming voorgewend, de Liefde die zich in elke redding uit, geveind? Dat zij verre! Maar uw God, zoo Hij waarlijk God zal zijn, kan niet bepaald worden door iets

buiten Hem, en moet altoos bepaald zijn eeniglijk door Zichzelve. God is die Hij is, en Hij doet wat Hij doet, niet omdat hij Hem, terwijl Hij onwillig is, hiertoe beweegt, maar omdat Hij zelf 't alsoo wil. Tegenover de ellende in zijn schepsel zijn ontfermingen groot te maken, is niet een gedachte die door het gebod van zijn in jammer zuchtend schepsel Gode is aangebracht, maar een verrukking der liefde die uit God zelf is opgekomen, waartoe zijn eigen Wezen en Wil Hem bewoog, en waarin Hij zichzelf verheerlijkt.

Iets wat ge het duidelijkst daarin ziet, dat, eer het schepsel er was, of leed en lijden kon, de rijke gedachte der Ontfermingen in uw God reeds in zijn eeuwige Raadsbesluit tot vastheid was gekomen. De zending van zijn eigen Zoon om de wereld te redden, en waarin alle Barmhartigheid Gods zich saantrekt, was bij uw God besloten, eer er ooit eenig gebod om uitredding uit die wereld tot Hem was opgegaan. Wij bidden om de toepassing op onze ziel en op de ziel onzer kinderen van ontfermingen Gods, die voor eeuwig in het Raadsbesluit vastlagen, niet om door dit gebod die intreding van het Raadsbesluit te vragen.

Het hoogste in God is de Liefde, maar het schoonst der liefde zou aan God ontrouf en door het creatuur aan God ontrouwen worden, zoo eerst wij door ons lijden en door ons gebod, die reddende liefde in God hadden opgewekt; en het is juist de eere onzes Gods, dat die hoogste liefde, niet slechts als vage idee, maar in al haar rijkte, Goddelijke uitwerking, gekend in God was en als raadsplan in Gods wijsheid lag uitgespreid, eer er eenig schepsel, dat ze in Hem op kon wekken, bestond. Alles is in het schepsel uit God, niets in God uit het schepsel gekomen. Al wat hoog, wat heilig, wat aanbiddelijk is, bezit God in en uit zich zelve, en als Hij uw gebod verhoort, is dit eeniglijk, omdat uw gebod past op zijn heilig bedoelen en aan uw God als ontlokt, wat van eeuwigheid in uw God besloten was.

Bij u staat de zelfzucht tegen de liefde over; in God is het juist uit de reinste zelfzucht dat de hoogste liefde voortkomt. Al zijn doen is zelfopenbaring. Openbaring van zijn heilig voornemen. Naar buitentreding van wat in Hem was. Een toonen aan het bewuste schepsel, dat Hij zóó is, alsoo werkt, en aldus wil gekend worden. En als dan 't schepsel dit hooge en heerlijke in zijn God ontwaart, er door beziel en verrukt wordt, en in aanbidding neerknielt, dan is dit de verheerlijking van zijn naam, die God zoekt.

Wij laten het ons alpersen, bij God vloekt de genade, vloekt de liefde, vloekt de ontferming van zelf, en onderwijl Hij u redt en gelukkig maakt, maakt Hij in uw redding zijn eigen Naam groot. Zijn liefde redt u, juist overmits Hij om Zichentwil aan die liefde geen perle stelt, maar haar zoo eendeloos groot doet zijn.

Natuurlijk, nog in onze ellende, voelen we ons door die ellende dan zoo beklemd als in banden der doods, dat we schier alleen vragen, hoe we er uit gered zullen worden, en er nauwelijks aan denken durven, hoe God, door ons te redden, zijn eigen naam zou verheerlijken. En dit draagt, dit dult God in ons, wetende wat maaksel we zijn. Maar onze wegen zijn daarbij niet Gods wegen, en onze gedachten zijn niet Gods gedachten. En als we gered worden, is en blijft 't het van Gods zijde altoos, dat Hij 't doet om de eere zijns Naams, om ons, na de redding, het te betuigen en het ons te doen verstaan: „Ik deed het om Mijneitwil.“

Ge behoeft dan ook slechts van uw persoonlijke redding op de zending van den Zoon te zien, om dit zelf diep te gevoelen. Niet omdat de wereld voor Christus komt zoo roerend en volhardend om den Zoon gesmeekt had, maar omdat Gods liefde voor de wereld zóó groot was, daárom heeft Hij ons zijn eeniggeboren Zoon gezonden.

In het Amen uit de ziel op dit plechtige: „Om Mijneitwil“, ligt het zegel van alle waanzichtige vroomheid.

Het blijft zelfzucht tot in onze begeerte om zalig te worden, zoo 't ons alleen maar om die zaligheid te doen is. Dan bestaat God, naar ons inzicht, voor ons, om ons zelf te redden; en daarentegen wat 't zijn moet is, dat wij bestaan, nu en eeuwiglijk, om en voor God en voor Hem alleen. „Uit Hem, door Hem en tot Hem zijn alle dingen“, is de zetsel der vroomheid. Bij wie om in zijn zaligheid nog alleen om zichzelf bekommerd is, is de wortel der zelfzucht wel geknakt, maar nog niet uitgeroed.

Zelfs als ge zegt: Ik dorst naar zaligheid, om eeuwiglijk mijn God te kunnen genieten, dan zijt ge er nog niet. Dan blijft hij nog altoos het hoofd doel, en het hoofd doel van alle vroomheid moet niet zijn, maar moet uw God zijn. En dan eerst zoo ge gevoelt, dat ge geroepen zijt, om eeuwiglijk uw God te verheerlijken en zijn naam groot te maken, en ge verlangt naar uw zaligheid 't meest om die heilige taak te kunnen volvoeren, dan gaat de laatste vezel der zelfzucht, ook der geestelijke zelfzucht, uit uw ziel uit, en wordt het om Gods wil en om Gods wil alleen de u innerlijk verslindende dorst.

En wel rijst dan de vraag op: Wat zal ik, nietig schepsel, niet alleen hier op aarde, maar eeuwiglijk kunnen toebrengen, om mijn God groot te maken en te verheerlijken, maar op dit hooge standpunt geeft ge ook dit over. Dat hebt niet zij te bepalen, maar dat zal uw God over u beschikken. Daarvoor hebt ge niet de kracht aan te brengen, maar de kracht daartoe zal uit uw God in u vloeien. Elke perel in het diadeem zet glans aan heel het snoer bij, en niet zij, maar uw God weet, welke glans van u eens in dit heilig snoer zal uitstralen.

Het is zoo, tot dien berg van Gods heiligheid klimt de zoekende ziel niet aanstands op. Ze zou dien gloed van genade nog niet verdragen kunnen, en 't is al veel, zoo in het hart, dat nog afdoelde, althans een opwaken komt, dat naar den hemel en niet meer naar de wereld vraagt. Maar daarbij staan blijven, mogen we niet. Van de wereld moet ons heimwee op den hemel worden overgedragen, maar dan ook in dien hemel op onzen God die er in troont, en alle ding om Zich zelf beschikt. En Hem eens voor dien troon te dienen, te verheerlijken en groot te maken, dat moet in 't eind aller vroomheid heilige hartstocht worden.

Voor Kootwyls Scholen.

In hartelijken dank ontvangen van den heer G. Andenij te Nunsloot, Uwgenit, f 2; van den heer T. J. Vellinga te Oosterend f 1, gevonden Uite collectie. Dringend verzoeken wij onzen scholen, die groote behoefte aan stuen hebben, te willen gedenken.

Het Bestuur voornemens: Da. J. H. HOUTZAGERS, voorz. D. HULLEMAN, secr.

Officiële Berichten.

Classis Gouda. De classis Gouda zal D.V. vergaderen 5 Oct. a.s. Punten voor het agenda worden voor of op 15 Sept. ingewacht bij ondergeteekende. Op verzoek van den Kerk van Waddingsveen. DALRIJSEN.

Nieuwkerk ald IJst, 31 Aug. 1909. De J. J. Steinhart, predikant der Geref. Kerken van Schoonhoven B. en Wilhelms-Langerak, die het beroep aannam naar de Kerk van Lelmon, nam Zondag 29 Aug. afscheid van zijne gemeente, naar aanleiding van 2 Thes. 3 : 16. De Heere nu des vrees zelve gawe u vrede te allen tijde, in allerlei wijze. De Heere zij met u allen. Kon talrijke schare vulde het kerkgebouw, waaronder velen uit naburige gemeenten. Aan het einde der goddiensttoefening song de gemeente haar scheidsden leeraar toe Psalm 10 : 2.

S. VAN DEN OEVER PZS., scriba.

Buttengew. verg. van de classis Breukelen.

Op verzoek der kerk van Tienhoven roept de kerk van Wilals de kerken in de classis Breukelen op tot een buitengewone vergadering op 21 Sept. a.s., des voormiddags te vijf uur, ten einde den heer Buusard, beroepen Pred. naar de kerk van Tienhoven, peremptoir te examineren. De hoofdteksten voor de exegese op het a.s. examen te behandelen zijn O. T. Jeremia 30 en Habakuk 3, en voor het N. T. Ephesus 2 en Jacobus 3.

De raad der roepende kerk van Wilnis: p. o. W. A. WILLEMSZ, h. t. practis. J. T. VBS, h. t. scriba. Wilnis, 1 Sept. 1909.

21e Centrale Diaconale Conferentie.

D.V. te houden te Gouda, op Woensdag 15 Sept. 1909, in de Noorderkerk op de Turfmarkt, aanvang 's morgens 10 uur.

Aan de agenda is het volgende ontleend: 5. Mededeeling van het comité innahe het verzoek om vermindert tarief voor de verpleegden van diaconieën in de gestichten der Vereeniging voor Chr. verzorging van krankzinnigen.

6. Rapport van de commissie innahe een jaarboekje voor diaconieën.

7. Welke is de roeping der diaconie met betrekking tot de werkeloosheid:

a. ten opzichte van de slachtoffers; b. ten opzichte van de middelen ter harer bestrijding.

(Voor de vorige conferentie ingezonden door de diaconie te 's-Gravenhage). In te leiden door Mr. R. van Maare.

8. Hebben gecensureerde leden ook recht op ondersteuning?

Diaconie der Geref. Kerk te Winschoten. 9. Bestaan er principieel bezwaren om voor de verpleging onzer armen in een ziekenhuis gebruik te maken van de hulp der O. erheid, en zoo ja, gelden die bezwaren dan niet ten opzichte van de verpleging der behoeftige krankzinnigen in gestichten voor zoodanige lijdens?

Diaconie der Geref. Kerk te Assen. 10. De diaconieën en de Vereeniging voor Armenzorg en Weldadigheid. In te leiden door Mr. A. J. L. van Beek Calkoen.

11. De conferentie sprekende de wenschelijkheid uit van het al of niet zich aansluiten van de diaconieën bij de Vereeniging voor Armenzorg en Weldadigheid.

Diaconie der Geref. Kerk te 's-Gravenhage. 12. Mag een diaconie toestaan, dat een arme, die van de diaconie ondersteuning geniet, ook hulp ontvang (in den vorm van versterkende middelen) van een Afdeling van het Groene Kruis?

Diaconie der Geref. Kerk te Hoogeveen. 13. De verzorging van kinderen, wier ouders uit de ouderlijke macht ontziet zijn. In te leiden door Dr. R. J. W. Rudolph.

14. A. Acht de Centrale Diaconale Conferentie het gewenscht, dat diaconieën, in eenzelfde classis, ten opzichte van de opvoeding en verzorging van verwaarloosde kinderen, samenwerken?

15. Wordt hovenstaande vraag bevestigend beantwoord, kan er dan, uitgaande van een groep diaconieën, een lichaam daartoe worden in het leven geroepen, zonder te handelen in strijd met ons Gereformeerd Kerkrecht?

16. Kwam iets dergelijks tot stand, welke naam zou daarvoor het meest aan te bevelen zijn?

Diaconie der Geref. Kerk te Middelburg (C). 15. Is de diaconie der Geref. Kerk, die aan een kranke zuster der gemeente, echigenoote van een doopdij der Herv. Kerk, onderstand verleent, verplicht daarvoor aangifte te doen, wanneer de man voorkomt op de kieserslijst?

Diaconie der Geref. Kerk te Wilnis. 16. Zou het niet wenschelijk zijn, dat door het comité der Centr. Diacon. Conf. middelen worden beraamd, die kunnen leiden tot mogelijke oprichting van een Chr. Herstellingsoord aan één der plaatsen van ons Noordzee strand, opdat patiënten, die volgens medisch advies met zeeucht en baden zeer zouden gebaat worden, daarvan gebruik kunnen maken, en dat vooral vanwege onze diaconieën voor onse armen, tegen zeer billijk tarief, plaatsing kan worden verkregen?

Diaconie der Geref. Kerk te N. Scharwoude. 17. a. Wat hebben de diaconieën der Geref. Kerken bijgedragen aan het tot stand komen der stichting „Sonnevanck“?

b. Wat doen de diaconieën tot het instandhouden der stichting?

2. Genieten contribueerende diaconieën voorts bij plaatsing van hunne arme patiënten?

3. Is er meer dan een zedelijke hand tussen onse diaconieën en de stichting „Sonnevanck“?

Nagekomen punt van de

Diaconie der Geref. Kerk te Haamstede. 18. Wanneer tot een diaconie het verzoek komt, financieel steun te verleenen (geheel of gedeeltelijk) voor de plaatsing in een stichting van een gevallen meisje, moet dan deze diaconie de familie of bloedverwanten daarin behulpzaam zijn, of mag zij op zulk een aanvrage, als liggende buiten het terrein van armenzorg, niet ingaan?

Nagekomen punt van de

Diaconie der Geref. Kerk te Leiden. De predikanten T. Sap en Job. S. Laanen te Gouda hebben zich bereid verklaard de conferentie van advies te dienen, terwijl ook de Redacteur van het *Diaconaal Correspondentieblad*, Dr. J. C. de Moor, en zijn medewerker Mr. R. van Maare in ons midden hopen te zijn.

Aan de Dienaren des Woords wordt vriendelijk verzocht, in het openbaar gebied der Gemeente op Zondag 12 September den zegen des Heeren over de conferentie te vragen.

Kort verslag van de vergadering der classis Gorinchem op 4 Aug. 1909.

1. De vergadering wordt op gewone wijze geopend.

2. Het moderamen wordt aldus vastgesteld: De. van Diemen, praeses; De. Milo, scriba; De. Bouwman, assessor.

3. Alle kerken zijn wettig vertegenwoordigd, terwijl na toelichting twee afgevaardigde diaconen keurzaam ontvangen.

4. De notulen worden, behoudens een wijziging, goedgekeurd.

5. Den scriba wordt opgedragen, aan de classis B. te schrijven, in verband met het vroeger aan deze classis gedane verzoek.

6. Met leedwezen wordt een bericht uit de classis Bolsward ontvangen.

7. De zaak van de kerken in Duitschland wordt den kerken aangevoeld.

8. Bij de rondvraag naar art. 41 K. O. moet een kerk herinnerd worden aan de noodzakelijkheid, om toch geregeld kerkraadsvergaderingen te houden.

9. Er wordt rapport uitgebracht over de laatste Part. Synode van Zuid-Holland (Z. ged.), en van de handelingen der deputaten naar art. 19 H. O. inzake het aannemen van een tweede alumnus.

10. Als secundus-deputaat voor art. 19 H. O. benoemt de classis De. C. Lindeboom.

11. De G. Verry wordt gelukgewenscht met het op hem uitgebrachte beroep, waarbij de hoop wordt uitgesproken, dat hij nog blijven mag in de classis Gorinchem.

12. Alle stukken innahe het beroep van De. Steinhart naar Lelmon worden in orde bevonden, en het beroep alsoo geaprobeerd.

13. De vacaturebeurten worden aldus geregeld: Asperen: De. Rayenga, Lindeboom en Bouwman; Langerak: De. v. Diemen; Noordeloos: De. v. d. Vries en Milo; Hardinxveld: De. Kapteyn en Verrij.

14. Voor Noordeloos zal wederom steun worden aangevraagd bij de classis Dordrecht.

15. Aan De. Milo wordt opgedragen, een wijziging der classicale „Regeling“ te ontwerpen en voor de e. k. classis ter kennis der kerken te brengen.

16. Eenparig besluit de classis, voortaan te vergaderen in de consistorie der nieuwgebouwde kerk te Gorinchem.

17. De assessor gaat voor in dankgebed. Op laat der classis voornemens: W. L. Milo, h. t. scriba.

Korte notulen van de classicale vergadering der Geref. Kerken binnen de classis Zwolle, op Donderdag 5 Aug. 1909.

1. In het moderamen nemen zitting De. Tonkens, voorzitter, De. Krijger, scriba.

2. De voorzitter laat zingen Ps. 119 : 3, leest voor Efez 2 : 11—22 en opent de vergadering met gebed.

3. Welkom geheeten wordt De. Wielenga, die voor het eerst als Dienaar des Woords der kerk van Zwolle aanwezig is.

4. De credentiebrieven worden onderzocht; alle kerken zijn wettig vertegenwoordigd.

5. De notulen worden na lezing vastgesteld.

6. Peremptoir examen van den heer P. de Putter, beroepen Pred. te Ambt-Vollenhove A. Na afloop daarvan wordt de examinandus met algemeene stemmen toegelaten tot de Bediening des Woords en der Sacramenten in de Geref. Kerken.

7. De. Elsenaga brengt rapport uit namens deputaten van de j. l. Particuliere Synode. Naar aanleiding daarvan wordt door De. Ploos van Amstel bij de kerken aangevraagd, om meer geregeld de collectie te houden voor de provinciale kas ex bonis publicis, zoodat de classis inderijde besluiten heeft.

8. Praeparatoir examen van de heeren S. W. Bos, cand. aan de Theol. school, en C. J. Wielenga, cand. aan de Vrije Universiteit. Zij worden met algemeene stemmen beroepbaar verklaard in de Geref. Kerken.

9. Aan de kerk van Kampen wordt gunstig geadviseerd, om die 22 trap van censuur toe te passen op een broeder en op een zuster der gemeente.

10. De kerk van Oldemarkt ontvangt advies inzake een tuchtwesie.

11. In een tuchtaak te Langeslag wordt besluiten, dat de kerkraad van Zwolle een paar broeders zal deputeren.

12. Naar aanleiding van een schrijven van een broeder uit Oldemarkt wordt besluiten, dat deze bij de aanstaande kerkvisitatie zijn zaak zal kunnen bepleiten.

13. Rondvraag.

14. Als roepende kerk voor de volgende vergadering wordt aangewezen de kerk van Kampen. Voorzitter zal dan zijn De. te Velde.

15. Na dankzegging door De. Ploos van Amstel, wordt de vergadering gesloten.

Namens de classis: Lod. P. Krijger, h. t. scriba.

Buitenland

Hall Caine over toestanden in Egypte en Soedan.

De bekende schrijver Hall Caine heeft drie jaren in het Oosten doorgebracht. Een vrucht van dit verblijf is zijn jongste werk „De Witte Profeten“. Daar de werken van Hall Caine veel in Nederland gelezen worden, zoo komt het ons niet ondienstig voor, om een kort overzicht te geven van een artikel dat de schrijver liet drukken in *The British Weekly*, waaruit blijkt en welk een uitgebreide kennis hij van Oostersche toestanden heeft en welk standpunt hij inneemt. Tot onzen spijt moeten wij daarbij constateren, dat zijn standpunt het onze niet is.

Twee jaar geleden woonde Hall Caine een „garden-party“ bij te Karthoem, de stad waarin generaal Gordon viel. Hij voegde zich bij een groep jongelingen die onder het tennis spel spraken over het Madhisme. Iemand merkte daarbij op, dat het Madhisme niet dood was; een dag te voren had hij een jongen Soedanees zien knielen om te bidden vóór de verwoeste muren die de grafombe van den Madhi omringden; welke grafombe door Lord Kitchener met den grond gelijk gemaakt werd, terwijl hij de stoffelijke overblijfselen van den heiligen man in de Nijl liet werpen.

„Spreek zij over heilige menschen?“ zeide een gouverneur van een ver verwijderde provincie. „Ik heb er drie van in mijn district en zij geven mij heel wat te doen. Zulke belachelijke lieden!“ Daarop verhalde de gouverneur onder het gelach der omstanders, dat een dier heilige menschen beweerde, dat hij zijn volgelingen voor bloedverlies kon bewaren, al werden zij door de doodelijke wapenen getroffen.

„Dat is goed“, had de gouverneur gezegd. „Maar dan moet zij ook in staat zijn om u zelve te helpen“, en daarop riep ik dat men mijn sabel zou brengen. Maar, weg was hij. Binnen 212 seconden was mijn heilige man weggestoven als buskruit; men kon de kolven van zijn voeten niet zien van wege de stof! Veeg ze allen weg; dat is de eenige weg!“

Zonder het te weten had de jonge Engelschman op duidelijke manier uitgedrukt, welken weg de Britische regering buiten haar land volgt

wanneer zij te doen heeft met menschen die aan een bovennatuurlijke macht gelooven of meenen een goddelijke roeping te hebben. "Veeg ze allen weg, zeg ik, dat is de eenige weg". Om te verstaan in welke verhouding de Britsche regering staat tegenover vreemde rassen, die een andere religie belijden, is het noodig zich den politieke toestand voor oogen te stellen. In Egypte is de positie van Engeland ongeveer dezelfde als die van het Romeinse rijk in Palestina ten tijde van Jesus Christus. Wij hebben onzen Consul Generaal, wiens macht dezelfde is als die van den Romeinischen Stadhouder Pontius Pilatus.

De Egyptenaren hebben hunne heilige wet, evenals de Joden een wet bezaten, die hun heilig was. Gelijik het Sanhedrin macht bezat en onafhankelijk was van de Romeinse gerechtshoven, zoo heeft de Mahkama Shari'ah bevoegdheden, die onafhankelijk zijn van de burgerlijke gerechtshoven, welke de Engelsen hebben ingesteld. En gelijik Calais het hoofd was en de hogepriester van de Joodsche rechtbank, zoo is de groote Cadi het hoofd en de hoofdrecht van de Muzelmaansche rechtbanken, en als de vertegenwoordiger van den Sultan van Turkije (als Kalif van den Islam) staat hij buiten de Engelse jurisdictie.

Zoo staat Engeland tegenover de religie in Egypte, en zijn positie in Soedan is dezelfde en toch verschillend. Daar zijn wij, wijl wij Turkije een part gespeeld hebben, de regering gaan deelen met den onderkoning van Egypte (Khedive). Wij zijn echter de overheerschende macht, daar de Gouverneur-Generaal die de twee machten (Engeland en Egypte) vertegenwoordigt, altijd een Engelschman is. Hij is tegelijk de Sirdar van het Egyptische leger en daarom draagt zijn regering een militair karakter. En zoo is het dan onmiskenbaar, dat Soedan door een Christelijke natie geregeerd wordt.

Zooewel in Egypte als in Soedan regeert dus een Christelijke natie over een volk dat de Mahomedaansche religie is toegedaan, en het gevolg daarvan is, dat de Islam daar niet tot ontwikkeling komen kan. De werking van den Islam wordt tegengehouden door een heiliger van kwade invloeden, die arbeiden ten bate van de Sultans en Kalifen. Daardoor is de Scharia (de heilige Mahomedaansche wet) een verzameling geworden van verouderde, tegenstrijdige, onrechtvaardige en dikwerf harde verordeningen, die niet in harmonie zijn met de eeuw waarin wij leven. Door de veelwijverij te begunstigen, en aan te moedigen dat men zich naar willek kan loemaken van echtelijke banden, snijft zij den wortel af van het maatschappelijk welzijn van het volk.

Iets dergelijks heeft plaats gehad in Palestina in de dagen van den Christus, waardoor de grond gelegd werd voor de vreeselijke misdaad, die den vloek van het menschedom gebracht heeft op het hoofd van het Joodsche priesterdom. Maar niet alleen op zijn hoofd. Wat is nu de roeping van de Engelse regering in Soedan en Egypte, nu er een heilige wet is die de sociale ellende niet kan wegnemen, terwijl echtheid als een kanker het volkleven verwoest en andere verkeerdelheden de zuivere bron van het Mahomedaansche bederf? Het christelijke volk zal zeggen: "Beker het land; zend missionarissen uit; maak het volk tot Christenen". Nu is het streven van Hall Caine om aan te toonen, hoe moeilijk, hoe onmogelijk, hoe gevaarlijk, ja zelfs hoe ongewenscht dit zoude zijn.

De Christelijke regering kan de Mahomedaansche heilige wet niet op zijde zetten, evenmin als de Romeinse Keizer de wet der Joden kon vernietigen. Bovendien zou het gevaarlijk zijn, wanneer men trachtte een Muzelmaans half beschavd volk te Christiaaniseren. Het is verdeeld in stammen, die zeer rijverig op elkander zijn en voortdurend gevaar loopen met elkander in strijd te raken. Wanneer wij nu een der stammen overhalen tot het Christendom, dan hebben wij den grondslag gelegd voor den heiligen oorlog. (Wordt vervolgd).

Gemengd Nieuws.

Eenigen tijd geleden las men in *De Nederlander*: "Waren in de laatste tijden de berichten omtrent de verbreiding van Gods Koninkrijk in het groote Chinese Rijk bijzonder moedige, thans komen er minder hoopvolle berichten. Het ministerie van Buitenlandse Zaken heeft n.l. een schrijven gericht tot de provinciale bestuursautoriteiten, waarin laat wordt gegeven om, met inachtneming van de bepalingen der bestaande verdragen, een verbod uit te vaardigen op verbreiding van het Christendom door Chinezen. Wordt dit verbod overtreeden, eigenmachtig kerken gebouwd en inzamelingen onder het volk gehouden, dan wordt een onderzoek ingesteld, gedurende hetwelk de betrekkelijke kerken gesloten worden. Bij gebreken overtreiding zullen de schulden naar omstandigheden worden gestraft. De Minister wij bovendien de commissie, belast met de reorganisatie van het rechtsweten, verzoeken strenge wetten te ontwerpen tegen ongeoorloofde oprichting van kerken en verbreiding van het Christendom, ten einde in gevallen als voer bedoeld, te voorzien en de menschen te kunnen verbeteren."

Dit ministerieel besluit zal de zendingvrienden bedroeven, die zoo hoopvol gestemd waren omtrent de komst van het Godrijk in het Chinese Rijk. De Zending komt waarschijnlijk voor allerlei moeilijkheden te staan. Maar van de andere zijde doet dit besluit ons zien, wat men trouwens reeds wist, dat Gods Woord vruchtbaar is in China. Want dit niet het geval, een noodniet besluit ware overbodig geweest. Maar ook in China moet het gaan "door lijden tot heerlijkheid, door strijd tot overwinning. Heerlijk, te weten dat Gods Woord niet gebonden is.

Men gedente China in het gebied. Men moet hetzelfde ook in Japan vrezen. Er is veel gesproken over de krachtige deur die in China is in Japan geopend was voor het Evangelie. Van achteren zal blijkten, dat men meer de Europeesche ontwikkeling en beschaving, dan het Evangelie uit Europa begerd heeft. Na China zich sterk gaat gevoelen, en Japan weet dat het sterk is, heeft men er op te rekenen, dat voor de zending allerlei struikelblokken in den weg geworpen zullen worden.

Voor Kinderen.

DE BLINDE KUNSTENAAR.

V.

Bij den Deken.

Wat te voorzien was gebeurde. Op een morgen kreeg om de boodschap, dat de deken der Munsterkerk blinden Joseph wenschte te spreken. Om begreep toen hij dat hoorde best, waarover het gesprek liepen zou, en dat haalde Joseph al aanstonds een nieuwe ernstige heijsping op den hals. Doch de zaak lag er eenmaal toe, en met een kloppend hart ging Joseph door om begeleid naar den grooten heer. De deken, die medelijden met den armen blinden knaap kreeg, zoodra hij hem zag, ontving hem zeer vriendelijk. Eerst had de kerkvoogd een kort afzonderlijk gesprek met oom, terwijl Joseph

zoolang in een andere kamer vertoefde. Eindelijk werd hij binnengeropen. "Vriend," zei de deken, "ik heb ernstige klachten van je gekregen. Je zijt 's nachts in de kerk geweest en hebt er het orgel bespeeld, zoodat heel de buurt door het ongewone geluid op dat late uur in opschudding kwam. Hoe ben je nu zoo laat nog in de kerk gekomen, en wat bewoog je toch te gaan orgelspelen, op een tijd dat iedereen moet rusten? Bovendien, je wist toch wel dat alleen de organist dat orgel mag bespelen, of dat hij aan anderen eerst verlof moet geven."

Nu deed Joseph aan den deken een verhaal, ongeveer gelijk aan dat hetwelk de koster van hem gehoord had, terwijl hij schrandere genoeg was om den deken vooral duidelijk te maken, dat hij niet bij nacht en ontijd de kerk was binnengedrongen, maar eenvoudig was gebleven toen de anderen heengingen. "Ik bedoelde niets kwaads," zei Joseph; "ik wilde alleen maar zoo gaarne weeten, of ik van het orgel nu het rechte begrip had, en of ik er ook zelf geluid uit kon voortbrengen zoo goed als uit de harmonica."

Nu volgde een lang gesprek, waarin de deken allerlei verzaam omtrent Josephs levensomstandigheden, en al spoedig begreep dat de knaap in zijn ongelukkig lot zeker meer stenn dan bestafling behoeft. Ten slotte sprak hij:

"Je hebt onvoorzichtig gehandeld door zoo des nachts met je spel de buurt te verschrikken, en ik vrees ook dat onze organist alles behalve goed zal vinden wat je gedaan hebt. Het orgel in de hoofdkerk van Carlisle is wijd en zijde beroemd. Maar een ongevoelende hand kan er heel licht het een en ander aan bederven, wat je zeker niet geweten hebt. In alle geval moet natuurlijk het spelen bij nacht voortgegaan uit zijn en dan spreken wij daarover niet verder. Ik zal onzen orgelspeler vragen, het je niet kwalijk te nemen, maar je moogt zelf je ook wel bij hem verontschuldigen, en als dat nu in orde is, wil ik nog wel iets doen: Heb je geen bekenden of vrienden die een huisorgel bezitten?"

"Neen, eerwaarde heer," zei Joseph, "zoo rijk is geen van onze kennissen." Dat was ook in letterlijken zin waar, want orgels waren destijds zeer duur, en groot van omvang, zoodat alleen rijke lieden, ruims behuist, zich de weelde konden veroorloven een orgel aan te schaffen. "Nu," vervolgde de goedhartige deken, "ik geef je verlof als de organist er niet tegen heeft, zoo dikwijls als je wilt op het orgel te komen en er op te spelen ook."

Hoe blij Joseph met dit verlof was laat zich begripen. Hij dankte den vriendelijken kerkvoogd, ging toen met oom huiswaarts, maar had reeds een uur later, schoon onverzadigd, het huis van den organist weten te vinden. Ook de ontvangst bij dezen viel Joseph zeer mee. Want toen hij zijn verontschuldiging had gemaakt over zijn onvoorzichtige daad, sprak de organist: "Je had wijter kunnen handelen dat is zeker, maar het gaat je als mij, muziek is je lust en leven en daarom zal ik het maar door de vingers zien. Er is gelukkig niets bedorven dan de nachtrust van onzen goeden koster en zijn bureau."

Nu vertelde Joseph welk verlof hij van den deken had verkregen. Doch de organist zei: "De eerwaarde heer heeft blijkbaar van orgels weinig verstand. Je zoudt aan dat spel niet veel hebben, zonder goed onderwijs en misschien het mooie instrument er nog bederven daarbij. We moeten zien of er niets op te vinden is. Maar geen mensch kan het muziekonderwijs bepalen op een van de grootste orgels in ons land."

Dat was begrijpelijk. Doch wie het min dert niet heeft, is blij als hij zich met het beste mag behelpen, zoo zal oom, toen Joseph hem het gesprek met den deken vertelde. Oom echter wist ook geen raad, wat hem te meer speet, daar telkens de vraag bij hem opkwam, wat er toch van zijn neef worden moest. Hoe zou hij, de blinde, later aan den kost komen? Om wist ook dat niet, en souu heel graag geuen hebben, dat Joseph bij zijn aanleg voor muziek, daarin mettertijd een bestaan vond, doch hoe.

Doch bij den Heere zijn wegen en middelen, ook als wij ze niet hebben of weten. Dat wist oom wel, en zoo kon hij dan de toekomst van zijn ongelukkigen neef gerust in de handen des Heeren stellen en Hem de zaak aanbevelen.

Al waren er destijds heel weinig nieuwsbladen, en al zette men ook niet, gelijk thans, zelfs de geringste voorvallen in de krant, toch was het gebeurde bij nacht in de hoofdkerk ook ver buiten de buurt bekend geworden. De een had er om gelachen de ander het een dwaze streek genoemd, maar blinde Joseph was er nog meer bekend door geworden dan hij reeds was.

Op zekeren dag liep de knaap als gewoonlijk, met zijn stokje tastende, door de straten van Carlisle, toen hem een heer voorbijkwam, die den blinden jongen stelde, een oogeblijk aan bleef en hem opmerksaam met medelijden beschouwde.

"Weet u ook mijnheer wie die jongen is?" vroeg de heer aan een wickelier, die aan de deur zijner woning stond.

"Jawel mijnheer," was het antwoord "dat is Joseph Suoog er anders gezegd blinde Joseph, zoodat se hem hier noemen. 't Is een aardige jongen, wel jammer dat hij blind is, zou men zoo zeggen. Hij speelt dikwijls heel mooi voor ons op de harmonica. Een jaar geleden heeft hij ook eens zijn kunst beproefd op ons groot orgel, daar ginter in de kerk. Dat was bij nacht en maakte heel de buurt in opschudding. U hebt daar misschien wel van gehoord."

"O is hij dat," zei de heer, ja, ja; ik dank u wel. Ho: GEMERK.

Gereformeerde gezinsheld.

Gereformeerde Kerken.

BEROEPEN: Vijfhuizen, A. Thiele, te Vrijhoeve-Capelle. — Gees (Dr.), G. A. Langhout, cand. te Surhuusum. — Steenwijk (A), D. Steenhuis, te Urum (Gron.). — Donkerbroek (Fr.), W. S. de Haas, doct. a/d. V. U. te Amsterdam.

AANGENOMEN: Axel (B), Chr. Bruins, te Hendrik-Ido-Ambacht. — Westergeest, S. W. Bos, cand. te Zwolle.

BEDANKT: Siddeburen en Hardinxveld, S. W. Bos, cand. te Zwolle.

Nederlandsch Hervormde Kerk.

BEROEPEN: Woudsend, J. P. van Dijk, te Nijega. — Borgers (Dr.), A. J. A. Scholte, te Heer-Hugowaard. — Hedel, D. Th. Keck, te Zullichem en Nieuwaal. — Kesteren, J. A. van Boven, te Barneveld. — Ternaard, A. G. Oosterhuis, te Schraard. — Nieuweschans, J. Sevenster, te Drachtstard-Compagnie.

AANGENOMEN: Elden (toez.) (bij Arnhem), B. Oeinga, te Oudega en Kolderwolde.

BEDANKT: Hellevoetsluis, A. B. te Winkel, te De Meern bij Utrecht. — Silvolde (toez.), G. van Die, te Zaanslag. — De Rijp, P. L. L. Post, te Wijdena. — Brakel, J. P. Pauwa, te Bennekom. — Dordrecht, J. C. H. Scholten, te Dieren.

Advertentien.

GETROUWD:

J. KRÜGER,
Ber. predikant te Silvolde Gendringen,
EN
ANNA S. HEEMSKERK.

De Heer en Mevrouw KRÜGER—HEEMSKERK betuigen, mede namens wederzijdse familie, hunnen hartelijken dank voor de vele bliken van belangstelling bij hun huwelijks onder-vonden.

Amsterdam, 3 September 1909.

L. G. WEISZ & Co.,
Commissionairs in Effecten,
WESTERMARKT No. 21
AMSTERDAM.

Iemand, (Geref. bel.) die ongeveer 8 jaren als schrijver op een kantoor is, zoekt wegens geloofsovertuiging een

arbeidsveld op geestelijk gebied.

Het is niet zijn bedoeling om financieel te kunnen verbeteren, doch alleen om te kunnen arbeiden op geestelijk terrein, waartoe hij zich geroepen gevoelt. Blijven te zenden onder letter D. 2/3 bureau van dit blad.

Solide geldbelegging.

Een Geref. Kerk vraagt 1550 gulden te leen tegen 4 1/2 procent rente en persoonlijke borgstelling van den Kerkeraad, bestaande uit 3 personen. Blijven met aanbieding onder letter E. aan het bureau van dit blad.

RHEUMATIEK-LIDERS!

Wilt gij werkelijk met Gods hulpe genezen worden? Gelieve dan postwiel te zenden ad 10 cts. of 2 postzegels à 5 cts. per brief aan 't Bureau "Onze Reisiger" No. 104 te Sneek

LOUISE
DE COLIGNY.
7 Nieuwe Boeken.

met fraaie platen voor slechts 1/25.
1. Gaspard de Coligny en zijne Dochter Louise, de Gemalin van Prins Willem van Oranje.

2. De slag bij Nieuwpoort, 1 deel.
3. Gerard van Dussan, 1 deel.
4. Uit Benauwdeheden Gered, 1 deel.
5. Maarten, de Apotheker, 1 deel.
6. Uit de dagen van Gustaaf Adolf, 1 deel.

7. De dood van een Nederlander, 1 deel.
DIT IS een bijzonder koopje, alle bovengenoemde 7 deelen, door P. VERGERS, voor slechts 1/25, dat is nog minder dan 18 cents per deel.

Te bekomen bij D. BOLLE, Basaar van Goetkopen Boeken, Hang 98, te Rotterdam. Franco na ontvangst Postwissel van 1/25, waarop melden: Pakket Coligny.

Medoc 122 p. Anker, 10.50 p. n.
Lichte zuivere wijn.
Vele families wenschen een zuiveren, zachten wijn die weinig Alcohol bevat. Medoc vol doet hiervan. Medoc is door verschillende doctoren ondersocht. Dr. v. W., Utrecht gebruikt hem naar onderzoek geregeld en heeft den wijn reeds dikwijls aanbevolen. Kapitein S uit Den Haag schrijft: Uw Medoc is steeds uitstekend. Prijs 0.50 per fl. / 22 per Anker. Prijs-courant en Monster wijn gratis en franco "Huis de Vliet" Voorschoten

BERGERAC TINTO.
Wijn voor H. Avondmaal.
Wijn voor H. Avondmaal moet zuiver zijn. Predikant en Kerkeraad waken hiervoor. BERGERAC TINTO is de speciale wijn voor H. Avondmaal. Hij is scheikundig ondersocht door Dr. HESSELINK van Arnhem. Prijs 0.85 per fl. / 37 per Anker.

CHRISTELIJKE POLITIEK

VIII.

INHOUD:

a. Verkrummeling van kracht - De "Broederlijke Liefde" - Broedertwist - Bestaande orde van zaken. (Overdrukten uit De Standaard.)

b. De politiek van het Kabinet. (Uit de Memorie van Antwoord op Hoofdstuk I der Staatsbegroting 1908.)

c. Rede van Minister HEEMSKERK in de Kamersitting van 20 November 1908.

d. Rede van Jhr. Mr. A. F. de SAVORNIN LOHMAN in de Kamersitting van 19 November 1908.

Prijs per ex. f. 0.25; 10 ex. f. 2.—;
25 ex. f. 3.75; 50 ex. f. 5.—;
100 en meer ex. ad 7 1/2 cent per stuk.

AMSTERDAM.

LEVENSVZERKERING

de Nederlanden van 1845

BRAND - - VERZEKERING
INBRAAK
DEN HAAG (vroeger Zutphen). Directie HENNY.
KAPITAAL . . . . . f. 4.000.000.00
RESERVEFONDEN . . . . . f. 1.374.000.00

Wed. P. VAN EIJK & ZONEN

Hoofdkantoor: AMSTERDAM, Damrak 60.
Bijkantoren: AMSTERDAM, Dam 13-15-17.
HILVERSUM, Langestraat 65.
HAARLEM, Kruisweg 69.
ROTTERDAM, Zuidblaak 62, bij het Postkantoor.
DORDRECHT, Wolvenershaven 23.

Belasten zich met de uitvoering van EFFECTENORDERS.
Nemen en geven GELDEN op PROLONGATIE.
Sluiten BELEENINGEN.
Ontvangen GELDEN à DEPOSITO tegen dagelijks vast te stellen rentekoers.
Wisselen VREEMDE BANKNOTEN en MUNTSPICIEN.

INCASSO-BANK,

Amsterdam—Rotterdam—Almelo.
Volgestort Kapitaal / 8.000.000.—.
Reserve / 1.095.966.50.

DEPOSITO-RENTE.

Met	1 dag	opzeggings	à (Bedragen tot f 50.000 zonder opzeggings)	1 1/2 %	à jaars
"	10 dagen	"	"	"	"
"	1 maand	"	"	"	"
"	6 maanden	"	"	"	"
"	12	"	"	"	"
Accountant, Amsterdamsche Accountants Kantoor onder Directie van Mr. E. J. KORTHALS ALTES.					
K. G. GOEDEWAAGEN. Mr. F. FOEKENS. C. T. GOEDEWAAGEN.					

GLOED

voor stovenverwarming in Kerken enz. voldoet uitstekend, geeft reuk noch walm, veroorzaakt geen hoofdpijn, vereischt weinig moeite.

Gloedfabriek "Vesuvius",
S. VAN VLIET, ZAANDAM.

BET boek voor 1909

wordt:

De Lelie van ons
Vorstenhuis

TWEDE (goedkoopere druk.)

Complet zal dit werk verkrijgbaar zijn tegen October. Deze uitgaat verscheit in kloek format en wordt verlicht met een achttal kenrige platen.

De prijs in smaakvollen band, is bij in-tekening slechts f 2.40.

Vraagt proef-af-veering.

D. A. DAAMEN, Den Haag.

LUXETTE, NIEUWSTE BRILLEN.

voor veraf en lezen te zamen.

Uitgeleid bij:

DIRK HÜTTER, Opticien.
Tel. 8889. :: 12 Taksteeg 12, Amsterdam.

Medoc 122 p. Anker, 10.50 p. n.
Lichte zuivere wijn.
Vele families wenschen een zuiveren, zachten wijn die weinig Alcohol bevat. Medoc vol doet hiervan. Medoc is door verschillende doctoren ondersocht. Dr. v. W., Utrecht gebruikt hem naar onderzoek geregeld en heeft den wijn reeds dikwijls aanbevolen. Kapitein S uit Den Haag schrijft: Uw Medoc is steeds uitstekend. Prijs 0.50 per fl. / 22 per Anker. Prijs-courant en Monster wijn gratis en franco "Huis de Vliet" Voorschoten

BERGERAC TINTO.
Wijn voor H. Avondmaal.
Wijn voor H. Avondmaal moet zuiver zijn. Predikant en Kerkeraad waken hiervoor. BERGERAC TINTO is de speciale wijn voor H. Avondmaal. Hij is scheikundig ondersocht door Dr. HESSELINK van Arnhem. Prijs 0.85 per fl. / 37 per Anker.

Vrije Universiteit.

In dank ontvangen:

Voor de Vereeniging:

Aan Legaten:

door den heer Joh. Krap van wijle mrl. Bijleveld / 250; door den heer A. Pijl Jen. van wijlen den heer P. G. Poth / 1000.

Aan Contributien:

door den heer J. Sijardema te Bunschooten / 41.50; door den heer Joh. Krap te 's-Gravenhage / 11.40; door den heer J. F. P. Weissen / 2.50; door den heer T. Kuiper uit Ankeveen / 1.50.

Aan Collecten (voor de Theol. faculteit):

van de Geref. Kerk te 's-Gravenhage / 198.80 en f 179.80, samen f 378.60; te Westerbork f 2.861/2; te Baillen / 15.74; te Dwingelo / 6.90; te Bijken / 3.23; te Vliedder / 1.80; te Buren / 12.29; te Kollum / 30.19; te Twijzel / 4.35; te Westergeest / 0.01; te Eestrum / 0.75; te Augustinusga en Sarhuusum / 5; te Oostertster / 2.50; te Gerkenlooster / 6.50; te Veenwoorde / 4.04; te Baitenpost / 30.361/2; te Ee / 11.921/2; te Engwicum / 5.41; te Kooien / 1.97; te Wildervank / 28.92; te N.-Pekela / 14.87; te Oostwedde / 6.65; te Sellingen / 2.03; te Oostwedder Mussel / 3; te Musselkanaal / 8.27; te Emmerecompasum / 4.281/2; te Terapel / 4.001/2; te Weerdingerveen / 3.46; te Valtkeemoed / 2.081/2; te de Exloermond / 2.871/2; te Nieuw-Buinen / 5.34; te Stadskanaal / 20.871/2; te Velp B / 13.53; te Koeverdoren / 9.24; te Moenikendam / 5.90; te Oostzaan / 3.33; te Echten / 5.441/2; te Heerenveen / 19.971/2; te Hoornsterwaag / 1.26; te Idskenhuisen / 7.25; te Joure / 14.16; te Knijpe / 4.39; te Lemmer / 11.70; te Lippenhuisen / 3.84; te Mildam / 5.40; te Munnekeburen / 3.15; te Oldeboorn / 8.74; te Oostertze / 15.73; te Oudeborne / 1.601/2; te Terwispel / 3.43; te Wollega / 9.77.

Voor de Medische faculteit:

(Schenkingen) door den heer J. de Jager te Terneuzen / 5.

Aan Schenkingen:

door Mr. D. Okma te Sneek van een onbekende geester in Friesland / 25.

Voor het Studiefonds:

van de halve Stuiversvereniging te Amsterdam / 5.90.

H. W. VAN MARLE Jr.,
Penningmeester.

Amsterdam, Keizersgracht 162.

Lezers van

Tag- en Weekbladen

IN DE

Spoorwegwagens

werpt Uwe Couranten, na ze gelezen

te hebben, in de bussen voor de

Ziekenhuizen op de Perrons van de

Spoorwegstations aanwezig; daarmede

verricht gij een nuttig werk.

Laat ze vooral niet in den wagen

liggen.

Boek- en Courantdruckerij:

aan ROYER KNIEPER & BAKKER,

Amsterdam.

Verkrijgbaar bij:

W. KIRCHNER, Uitgever.

Amsterdam.

Amsterdam.

Amsterdam.

Amsterdam.

Amsterdam.

Amsterdam.

Amsterdam.

Amsterdam.